

รูปแบบการดำเนินงานของคณะทำงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนเปราะบางในพื้นที่ ตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

An Operation Model of Vulnerable Children and Youth Protection Working
Group in Hua Fai Subdistrict, Sung Men District, Phrae Province

คมกริช เรือนเป็ง^{1*}, ดวงพร เพิ่มสุวรรณ^{2*}, มัชฌิมา ศุภวิมลพันธ์^{3*}

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบการดำเนินงานของคณะทำงานปกป้องคุ้มครองเด็ก 2) ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดคณะทำงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนเปราะบางในพื้นที่ตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่มและการมีส่วนร่วมกับคณะทำงานในการปฏิบัติงาน และองค์ระภาคเอกชนที่สนับสนุนให้เกิดการทำงาน

ผลจากการศึกษา พบว่า การดำเนินงานของคณะทำงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนเปราะบางในพื้นที่ตำบลหัวฝายประกอบด้วย 2 คณะทำงาน ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาภาคการคุ้มครองเด็กและเยาวชนระดับตำบล และคณะปฏิบัติงานคุ้มครองเด็กและเยาวชนระดับตำบล โดยมีบุคลากรหลัก (Key Personnel) เป็นกลไกในการมองภาพรวมและประสานงาน มีการตั้งวัตถุประสงค์ในการดำเนินงาน เพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชน ดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลเด็กกลุ่มเปราะบางรายบุคคลในพื้นที่ตำบลหัวฝาย ที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและสามารถใช้งานได้จริง 2) เพื่อหนุนเสริมให้เกิดกลไกคุ้มครองทางสังคมในระดับตำบลที่มีศักยภาพในการปกป้องคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือเด็กกลุ่มเปราะบางได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน 3) เพื่อเสริมพลังเด็กและเยาวชนภาวะเปราะบางในตำบลหัวฝายให้มีศักยภาพมากขึ้นในการสะท้อนเสียงและความต้องการของตนเอง ซึ่งในแต่ละวัตถุประสงค์ มีรูปแบบการดำเนินงานที่แตกต่างกัน สำหรับปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดคณะทำงานปกป้องคุ้มครองเด็กมีดังนี้คือ การเริ่มต้นหนุนเสริมจากองค์กรภาคเอกชนคือศูนย์สร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม จังหวัดแพร่ ก่อให้เกิดการตื่นตัวและการมีส่วนร่วมในพื้นที่ชุมชน มีการก่อตั้งกลุ่มทำงานเพื่อคุ้มครองเด็กและเยาวชนในพื้นที่ ผลักดันสู่ภาครัฐจนกระทั่งมีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานจากจังหวัด เป็นภาคีเครือข่ายร่วมมือเพื่อช่วยเหลือเด็กภาวะเปราะบางที่อยู่ในขั้นวิกฤต

คำสำคัญ : เด็กและเยาวชนเปราะบาง

Abstract

This research aimed to 1) study the operation model of vulnerable children and youth protection working group and 2) investigate operational factors of the vulnerable children and youth protection working group in Hua Fai Subdistrict, Sung Men District, Phrae Province. The study was a qualitative research. Data were collected through in-depth interview, focus group, and working with group and private sectors.

The results revealed that the operation of vulnerable children and youth protection working group consisted of two working groups in subdistrict area: a working mechanism group and a performance group. The key personnel were responsible in overall operation and coordination.

There were three objectives of working framework as follows: 1) to develop database of individual vulnerable children in Hua Fai subdistrict area in terms of cooperation and practicality, 2) to encourage social protection mechanism in defending children's rights effectively and sustainably, and 3) to increase children and youth power to reflect their voices and needs.

The operational factors of the vulnerable child and youth protection working group included the promotion from private sectors such as the creative center of social and environmental development which encouraged people in community participation and the children and youth protection group in community as well as the appointment of provincial working group that helped the vulnerable children in crisis situation.

Key word : vulnerable children and youth

¹ นักศึกษา ชั้นปีที่๔ มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ สาขาวิชาการจัดการชุมชน

² อาจารย์ สาขาวิชาการจัดการชุมชน มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ

³ อาจารย์ สาขาวิชาการจัดการชุมชน มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ

บทนำ

เด็กและเยาวชน คือทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่ายิ่งเพราะต้องเติบโตเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ปัจจุบันมีกลุ่มเด็กเยาวชนที่ถูกดำเนินคดี 33,121 คน ที่ร้อยละ 68 มาจากครอบครัวที่พ่อแม่แยกทาง และส่วนใหญ่หลุดจากระบบการศึกษา ซึ่งเกือบทั้งหมดล้วนเป็นผลมาจากครอบครัวที่ขาดการดูแลและเอาใจใส่ จนส่งผลกระทบต่อให้เด็กมีปัญหาในภาวะประปราย (กลุ่มงานข้อมูลและสารสนเทศ สำนักพัฒนาระบบงานยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2552) จากข้อมูลจำนวนสถานการณ์เด็กเยาวชนในปัจจุบัน พบว่ากลุ่มเด็กและเยาวชนที่อยู่ในสภาวะประปรายมีจำนวนไม่ต่ำกว่า 3.17 ล้านคน ประกอบด้วย กลุ่มเด็กเยาวชนที่มีความต้องการพิเศษทางการเรียนรู้ อาทิ เด็กออทิสติก สมาธิสั้น ซึ่งมีอยู่ประมาณ 1.7 ล้านคน หรือร้อยละ 10 ของจำนวนประชากรเด็กไทย ยังขาดการส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้และอาชีพรองรับ ต่อมาคือ กลุ่มเด็กยากจนพิเศษ จำนวน 476,000 คน ลูกแรงงานต่างด้าว 250,000 คน (กรมพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน, 2560) ซึ่งเมื่อรัฐได้จัดระบบแรงงานต่างด้าวด้วยการขึ้นทะเบียนอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ก็ต้องคิดถึงสิทธิสวัสดิการทางการศึกษาแก่คนกลุ่มนี้ไว้รองรับ รวมถึง กลุ่มเด็กไร้สัญชาติ ราว 200,000 คน ที่เผชิญกับปัญหารอยต่อทางการศึกษา แม่วัยรุ่น ที่มีอยู่ 104,289 คน โดยพบว่าเด็กแรกเกิดของไทยร้อยละ 15 มาจากแม่วัยรุ่น ฉะนั้น ทำอย่างไรจะทำให้เด็กที่เกิดใหม่เหล่านี้เติบโตอย่างมีคุณภาพ และจากการศึกษาพบว่า ปัจจุบันมีเด็กเยาวชนที่ต้องเผชิญภาวะประปรายไม่ต่ำกว่า 3.17 ล้านคน มีทั้งเด็กที่อยู่ในระบบการศึกษาและนอกระบบการศึกษา บางกลุ่มขาดสิทธิการรักษาพยาบาล ไม่ได้ได้รับการรับรองสิทธิการเป็นพลเมือง ขาดโอกาสทางการศึกษา ขาดคุณภาพชีวิต (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2560)

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าในปัจจุบัน ปัญหาเด็กและเยาวชนที่อยู่ในภาวะประปรายและเสี่ยงที่จะกระทำผิดมีจำนวนมาก ดังนั้นการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนประปรายให้กลายเป็นเด็กและเยาวชนที่มีคุณภาพ สามารถอยู่ได้ด้วยตนเอง เป็นที่พึ่งพาของสังคมและชุมชนจึงมีความสำคัญ เพราะทรัพยากรบุคคลเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน พัฒนาคนให้มีคุณภาพ คุณธรรม นำความรู้ รอบรู้อย่างเท่าทัน ได้รับการพัฒนา ทั้งทางร่างกาย จิตใจ ความรู้ความสามารถ ทักษะการประกอบอาชีพและมีความมั่นคงในการดำรงชีวิต

องค์กรภาคเอกชนในจังหวัดแพร่ได้มีการดำเนินงานด้านการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนประปรายจำนวน 3 ตำบล คือ ตำบลหัวฝาย ตำบลร่องกาศ และตำบลแม่จ๊ะ ซึ่งตำบลหัวฝายมีประชากรเด็กและเยาวชนมากกว่าตำบลอื่นๆ พร้อมทั้งยังเป็นเขตตำบลที่ติดต่อกับ อ.เด่นชัย ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีปัญหาเรื่องการระบาดของยาเสพติดจำนวนมากเพราะเป็นทางผ่านไปยังจังหวัดอุตรดิตถ์และ

จังหวัดลำปาง การระบาดของยาเสพติดนั้นจะอยู่ใกล้ชุมชน ไม่ว่าจะเป็นในละแวกบ้าน พื้นที่เสี่ยงต่าง ๆ เช่น สถานบันเทิง แหล่งมั่วสุ่ม ฯลฯ เนื่องด้วยชุมชนที่มีความเป็นเมืองมากขึ้น จึงทำให้ขาดพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมที่ดี ๆ และสร้างสรรค์เช่น ที่เล่นกีฬา กิจกรรมแสดงออกต่าง ๆ เป็นต้น และสถานการณ์เด็กและเยาวชนเปราะบางในตำบลหัวฝายมีจำนวนมากขึ้น และกลุ่มเปราะบางนี้หากไม่ได้รับการช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหาจะส่งผลให้เด็กและเยาวชนที่กำลังอยู่ในสภาวะเปราะบางกลุ่มนี้ไม่สามารถดูแลตัวเองได้ ไม่สามารถก้าวผ่านปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองจนก่อให้เกิดปัญหาภายในชุมชนเอง ดังนั้นจึงมีการดำเนินงานของคณะทำงานปกป้องคุ้มครองเด็กเปราะบางขึ้น ซึ่งกลุ่มคณะทำงานนี้ มีบทบาทในการทำงานด้านการปกป้องคุ้มครอง โดยการค้นหากลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีสภาวะเปราะบางในตำบลหัวฝายเพื่อหาทางในการช่วยเหลือเยียวยา ซึ่งในปี พ.ศ. 2562 มีเด็กและเยาวชนในพื้นที่ตำบลหัวฝายจำนวน 260 คน ซึ่งเป็นจำนวนของเด็กและเยาวชนที่อยู่ในโครงการ (โครงการสนับสนุนกลไกชุมชนเพื่อเสริมพลังเด็กและเยาวชนในสภาวะเปราะบางพื้นที่จังหวัดแพร่, 2562) ในการจัดตั้งคณะทำงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนเปราะบาง ได้รับการสนับสนุนจากศูนย์สร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแพร่ เพื่อดำเนินงานด้านการปกป้องคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กและเยาวชนในตำบลหัวฝาย โดยคณะทำงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนเปราะบางถูกจัดตั้งขึ้นมาแล้วประมาณ 1 ปี ซึ่งผลจากการดำเนินงานที่ผ่านมา ได้พบเด็กและเยาวชนกลุ่มเสี่ยงที่ต้องได้รับการช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนจำนวน 11 คน โดยการช่วยเหลือจะขึ้นอยู่กับความพร้อมของแต่ละกรณีไป หากกรณีไหนที่ร้ายแรงหรือต้องช่วยเหลือเร่งด่วนก็จะมีส่งต่อไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบซึ่ง การปกป้องคุ้มครองเด็กในตำบลหัวฝายจึงมีบทบาทสำคัญที่ช่วยสร้างเสริมศักยภาพให้กับเด็กและเยาวชนให้มีความเข้มแข็งขึ้นด้วย

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงได้สนใจที่จะศึกษารูปแบบการดำเนินงานของคณะทำงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนเปราะบางในพื้นที่ตำบลหัวฝาย อ.สูงเม่น จ.แพร่ เพื่อให้ได้ทราบถึงรูปแบบการดำเนินงานของคณะทำงานปกป้องคุ้มครองและปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดคณะทำงานคุ้มครองเด็กและเยาวชนเปราะบางใน ตำบลหัวฝาย เพื่อเป็นแนวทางให้กับชุมชนอื่น ๆ ในจังหวัดแพร่ ที่สนใจดำเนินงานด้านการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนเปราะบางต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1 เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินงานของคณะทำงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนเปราะบางในตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดคณะทำงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนเปราะบางในตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

ขอบเขตการวิจัย

1 **ด้านเนื้อหา** เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพื้นที่ ในการรวบรวมข้อมูลการจัดตั้งคณะทำงานและ การดำเนินงานค้นหากลุ่มเด็กและเยาวชนที่อยู่ในภาวะเปราะบาง รวมไปถึงรูปแบบการดำเนินงานและการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาชนในพื้นที่

2 **ด้านพื้นที่** หมู่ 1-10 ตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

3 **ด้านกลุ่มเป้าหมาย** ผู้ให้ข้อมูลคือคณะทำงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในตำบลหัวฝาย จำนวน 10 คน และเจ้าหน้าที่องค์กรภายนอกที่สนับสนุนคณะทำงาน จำนวน 1 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

1 เป็นการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Approach) โดยได้ กำหนดพื้นที่ประชากรไว้ คือ ต้องเป็นประชากรในพื้นที่ที่ถูกจัดตั้งเป็นคณะทำงานปกป้องคุ้มครองเด็ก และเยาวชน ประกอบด้วย ตัวแทนของแต่ละหมู่บ้าน จำนวน 10 หมู่บ้าน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงและเป็นข้อมูลที่ไปในทิศทางเดียวกัน ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาทั้งหมด 10 หมู่บ้าน

เนื่องจากเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ การเลือกกลุ่มตัวอย่างจะเป็นการเลือกแบบเจาะจง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตอบโจทย์หรือเป้าหมายที่วางไว้ โดยมีขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1.1 เป็นคณะทำงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนเปราะบางในพื้นที่ตำบลหัวฝาย

1.2 ตัวแทนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานปกป้องคุ้มครอง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก กับคณะทำงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยแนวคำถาม เกี่ยวกับการจัดตั้งคณะทำงานและรูปแบบการดำเนินงานปกป้องคุ้มครองเด็ก

2.2 การสนทนากลุ่มเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินงานร่วมกัน และวิธีการดำเนินงานที่ผ่านมา โดยเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่ม คือ คณะปฏิบัติงานปกป้องคุ้มครองเด็ก จำนวน 10 คน

3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์คณะทำงาน

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาจากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม แล้วสรุปเป็นประเด็นสำคัญเพื่อจัดทำเป็นรูปเล่ม เพื่อให้ง่ายต่อการเผยแพร่และการนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ศึกษารูปแบบการดำเนินงานของคณะทำงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนเปราะบางในพื้นที่ตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ ครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษารูปแบบการทำงานดังกล่าว โดยได้ศึกษาและค้นคว้าหาเอกสารข้อมูลต่าง ๆ ดังนั้นการศึกษาคครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็น แนวทางการศึกษา

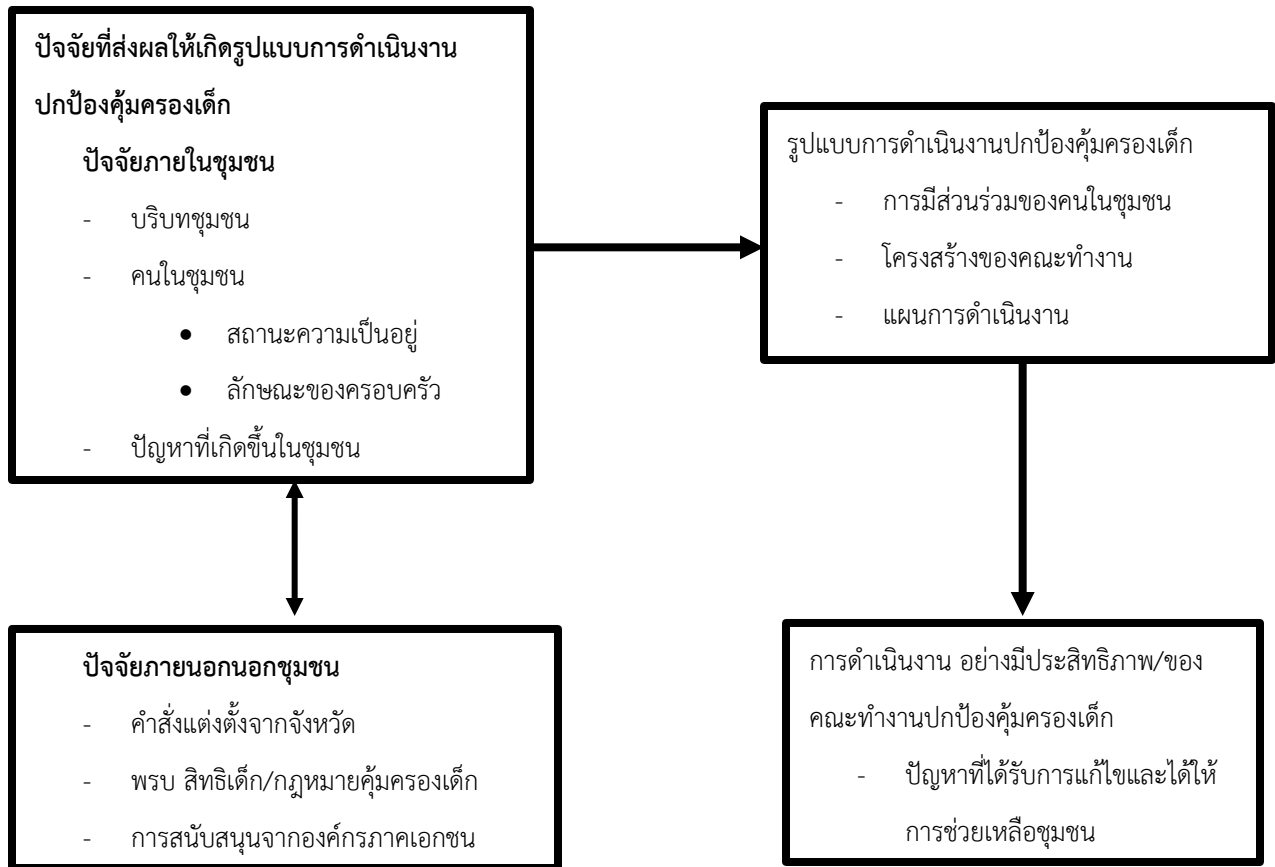
รูปแบบการดำเนินงานของคณะทำงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชน ใช้การมีส่วนร่วมของประชาชน การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิดซึ่งเป็นการสื่อสาร สองทางระหว่างบุคคลกลุ่มบุคคลชุมชนหรือองค์การในการดำเนินกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งหรือ หลายกิจกรรมทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งการมีส่วนร่วมจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการให้ ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมการดำเนินการ และร่วมรับผลประโยชน์โดยมีเป้าหมายเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกันของกลุ่มและเป็นการ เสริมสร้างความสามัคคี ความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มด้วย (ยุพาพรธูปงาม, 2545 : 5)

สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วม ของประชาชนในความหมายกว้างหมายถึงการทำงานร่วมกันกับกลุ่มเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมกระทำการตัดสินใจใช้ทรัพยากรและมีความรับผิดชอบ ในกิจกรรมที่กระทำโดยกลุ่มให้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาการตัดสินใจาร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบต่อตัวประชาชนเองมีส่วนร่วมจึงเป็น หัวใจของการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มและเป็นการเสริมสร้างความสามัคคี ความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มด้วย

อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กถือกำเนิดขึ้น ซึ่งเป็นข้อตกลงระหว่างประเทศที่จัดทำขึ้นในปี พ.ศ. 2532 และได้รับการรับรองมากที่สุดในโลกถึง 196 ประเทศ ข้อตกลงฉบับประวัติศาสตร์นี้คือ การที่ผู้นำทั่วโลกได้มาร่วมให้สัตยาบันกับเด็ก ๆทุกคน ทุกรุ่น ที่จะให้ความคุ้มครองดูแลอย่างเต็มความสามารถและเท่าเทียมกัน แม้กระนั้น ก็ยังคงมีเด็ก ๆ และเยาวชนหลายล้านคนทั่วโลกที่ยังตกหล่น ไม่ได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานที่นานาประเทศได้ให้สัตยาบันไว้จากปัจจัยต่าง ๆ มากมาย เช่น ความยากจน ความรุนแรงต่อเด็ก รวมถึงความไม่เท่าเทียม เด็กและเยาวชนเป็นจำนวนมากยังไม่ได้รับโอกาสที่จะมีบทบาทเข้ามามีส่วนร่วม หรือได้รับการรับฟัง แม้จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับพวกเขาโดยตรง

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนแนวคิดและทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเรื่องแนวคิดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ซึ่งอ้างอิงจาก ซาติชาย ณ เชียงใหม่ (2533 : 25) ได้กล่าวถึงลักษณะหรือมิติของการมีส่วนร่วมไว้ 4 รูปแบบคือ 1.การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 2.การมีส่วนร่วมปฏิบัติการในกิจกรรมโครงการ 3.การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ 4.การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มและองค์กรและได้สรุปแนวคิดเพื่อให้สอดคล้องกับงานวิจัยคือ ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดกลุ่มและองค์กร และกิจกรรมที่ทำร่วมกันภายในกลุ่ม จึงนำไปสู่กรอบแนวคิดในการศึกษา กระบวนการดำเนินงานของคณะทำงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนเปราะบางใน ตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ โดยจะศึกษาปัจจัยดังต่อไปนี้ คือ 1.ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดกระบวนการทำงานปกป้องคุ้มครองเด็ก ได้แก่ ด้านปัจจัยภายในชุมชน ประกอบไปด้วย 1)บริบทชุมชน ซึ่งมีวิถีชีวิตที่เป็นปกติ มีความเคยชิน 2) คนในชุมชน ที่มีสถานะความเป็นอยู่และลักษณะของครอบครัวที่อาศัยอยู่ในชุมชนและมีความแตกต่างกัน 3)ปัญหาในชุมชน เช่นความรุนแรง ยาเสพติด เป็นต้น 2.ปัจจัยภายนอกชุมชนที่ส่งผลให้เกิดกระบวนการทำงานปกป้องคุ้มครองเด็ก ได้แก่ คำสั่งแต่งตั้งจากจังหวัด ,พรบ สิทธิเด็ก/กฎหมายคุ้มครองเด็กและการสนับสนุนจากองค์กรภาคเอกชน ซึ่งปัจจัยข้างต้น ทำให้เกิดกระบวนการดำเนินงานของคณะทำงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนเปราะบางในพื้นที่ตำบลหัวฝาย ซึ่งในกระบวนการต้องมีการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีโครงสร้างของคณะทำงานเพื่อสะดวกต่อการดำเนินงานและมีแผนการดำเนินงานส่งผลให้มีการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยวัดได้จากการแก้ไขและช่วยเหลือปัญหาที่พบเจอในชุมชน อันจะเป็นแนวทางให้กับหน่วยงานหรือชุมชนอื่น ๆ ที่สนใจงานด้านการปกป้องคุ้มครองเด็ก (ดูแผนภาพประกอบ)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่องรูปแบบการดำเนินงานของคณะทำงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพราะบางในพื้นที่ตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ เป็นวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและการสนทนากลุ่มย่อย ซึ่งข้อมูลที่ศึกษาและผลการศึกษาแบบสัมภาษณ์ได้ดังนี้

1 บริบท ข้อมูลพื้นฐานและสภาพปัญหาของตำบลหัวฝาย

ตำบลหัวฝาย เป็นพื้นที่สังคมชนบท อยู่ติดถนนชนบท เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ อาศัยอยู่กับผู้สูงอายุ จึงเป็นชุมชนปัญหาส่วนใหญ่คือปัญหายาเสพติด เพราะหัวฝายอยู่ติดกับ อ.เด่นชัย ซึ่ง อ.เด่นชัย เป็นทางผ่านที่จะไปยังจังหวัดลำปาง เชียงราย น่าน และอุตรดิตถ์ ดังนั้นปัญหาเสพติดในอำเภอเด่นชัยจึงมีมาก ทำให้ยาเสพติดสามารถเข้ามาถึงพื้นที่หัวฝายได้ง่าย อีกทั้งตำบลหัวฝายเริ่มเป็นชุมชนที่ก้าวเข้าสู่ความเป็นเมืองมากขึ้น จึงทำให้การระบาดของยาเสพติด โดยเฉพาะในกลุ่มของเด็กและเยาวชนยังมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น การระบาดของยาเสพติดนั้นจะอยู่ใกล้ตัวเด็ก ไม่ว่าจะเป็นในละแวกบ้าน พื้นที่เสี่ยงต่าง ๆ เช่น สถานบันเทิง แหล่งมั่วสุ่ม ฯลฯ เนื่องด้วยชุมชนที่มีความเป็นเมืองมากขึ้น จึงทำให้ขาดพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมร่วมกัน และสร้างสรรค์เช่น ที่เล่นกีฬา กิจกรรมแสดงออกต่าง ๆ เป็นต้น เมื่อครอบครัวก็ได้รับผลกระทบ ก็ส่งผลให้เด็กและเยาวชนในชุมชนมีปัญหาและมีภาวะเพราะบางตามมา และสถานการณ์เด็กและเยาวชนเพราะบางในตำบลหัวฝายมีจำนวนมากจากการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลพื้นฐานของชุมชน และกลุ่มเพราะบางนี้หากไม่ได้รับการช่วยเหลือหรือแก้ไขปัญหาก็จะส่งผลให้เด็กและเยาวชนที่กำลังประสบกับสภาวะเพราะบางกลุ่มนี้ไม่สามารถดูแลตัวเองได้ ไม่สามารถก้าวผ่านปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองจนก่อให้เกิดปัญหาภายในชุมชนเอง ซึ่งชุมชนเล็กเห็นปัญหาที่เกิดขึ้น จึงมีการออกแบบการดำเนินงานร่วมกัน โดยมีกลุ่มองค์กรภาคเอกชนเป็นผู้หนุนเสริมให้เกิดกลไกการปกป้องคุ้มครองในตำบลหัวฝาย

2 ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดกระบวนการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนของตำบลหัวฝาย

จากการสัมภาษณ์ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดคณะทำงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนเพราะบาง มีปัจจัยส่งผล ดังนี้

- 1) เด็กและเยาวชนเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด เพราะพื้นที่ตำบลหัวฝายติดกับอำเภอเด่นชัย ซึ่งมีการระบาดของยาเสพติดในพื้นที่ และมีการมั่วสุ่มกันใช้สารเสพติดในพื้นที่ตำบลหัวฝาย
- 2) เด็กและเยาวชนในตำบลหัวฝายไม่ค่อยมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน เช่น ในวันที่มีการจัดเทศกาลต่างๆในตำบลหัวฝาย เด็กและเยาวชนส่วนน้อยที่เข้ามามีส่วนร่วมกับกิจกรรมกับชุมชน ทางคณะกรรมการก็มีความเป็นห่วงและกังวลกับสถานการณ์เด็กและเยาวชนในตำบลหัวฝาย

3) หน่วยงานภาคเอกชน ได้แก่ ศูนย์สร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแพร่ เข้ามาทำงานกับกลุ่มเด็กและเยาวชนในพื้นที่หัวฝายในประเด็นการพัฒนาศักยภาพ สร้างความเชื่อมั่นในตนเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในตำบลหัวฝายจึงเล็งเห็นถึงปัญหาและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น จึงสนใจทำงานประเด็นการปกป้องคุ้มครองทำให้ทางศูนย์สร้างสรรค์ฯ ได้มีการทำงานกับชุมชนเพื่อสร้างกลไกทำงานด้านการปกป้องคุ้มครองเด็กในตำบลหัวฝาย

จากการสัมภาษณ์องค์กรภาคเอกชนที่เข้ามาหนุนเสริมให้เกิดคณะทำงานปกป้องคุ้มครองเด็ก และเยาวชนเปราะบาง มีปัจจัยดังนี้

- 1) ศูนย์สร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแพร่ (องค์กรภาคเอกชน) มีโครงการที่เข้ามาหนุนเสริมให้เกิดกลไกปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนระดับตำบล
- 2) ปี พ.ศ.2561 ทางศูนย์สร้างสรรค์ฯ จังหวัดแพร่ได้เข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานราชการในจังหวัดแพร่ และได้พูดคุยเกี่ยวกับการดำเนินงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนของตำบลหัวฝาย จนนำไปสู่นโยบายในการพัฒนาจังหวัด (มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานคุ้มครองเด็กระดับตำบลครอบคลุมทั้งจังหวัด) จึงส่งผลให้เกิดคณะทำงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนเปราะบางในพื้นที่ตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ขึ้น เพื่อความสะดวกในการดำเนินงานด้านการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนเปราะบาง

3 คณะทำงานกลไกการคุ้มครองเด็กและเยาวชนระดับตำบลของตำบลหัวฝาย มีโครงสร้างของคณะกรรมการที่มีการจัดตั้งขึ้นมา 2 คณะ ได้แก่

1) คณะกรรมการพัฒนากลไก-การคุ้มครองเด็กและเยาวชนระดับตำบล โดยจัดตามบทบาทตำแหน่งหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่จากภาครัฐ ที่ครอบคลุมเกี่ยวข้องกับงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กในชุมชน มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาศักยภาพและให้คำปรึกษาช่วยเหลือคณะปฏิบัติงาน

2) คณะปฏิบัติงานคุ้มครองเด็กและเยาวชนระดับตำบล เป็นกลุ่ม อสม.และประชาชนทั่วไป ที่อาศัยอยู่ในชุมชน ที่มีบทบาทสามารถปฏิบัติงาน มีการประชุมเพื่อประเมินสภาพปัญหาความเปราะบางและความต้องการของเด็กและเยาวชนในชุมชนเพื่อการดูแลช่วยเหลือเด็กรายบุคคล มีการเฝ้าระวังและส่งเสริมพฤติกรรมเด็กและเยาวชนในชุมชนมีการให้คำปรึกษา ผู้ดูแลให้บริการกับเด็กและเยาวชนในชุมชนมีการประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ ในชุมชน เช่น ฝ่ายการศึกษา ฝ่ายสาธารณสุข ฝ่ายปกครอง ฝ่ายคุ้มครองเด็ก

4 รูปแบบการดำเนินงานของคณะกรรมการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนเปราะบางในพื้นที่ ตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

จากการศึกษารูปแบบการดำเนินงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนเปราะบางในพื้นที่ตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ เมื่อปี พ.ศ.2562 มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานจำนวน 3 ข้อ เป็นกรอบในการดำเนินงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชน ในแต่ละวัตถุประสงค์ มีรูปแบบการดำเนินงานที่แตกต่างกัน ซึ่งกรอบในการดำเนินงาน มีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 1) การพัฒนาฐานข้อมูลเด็กกลุ่มเปราะบางรายบุคคลในพื้นที่ตำบลหัวฝายที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและสามารถให้ชุมชนใช้งานได้จริง
- 2) เพื่อหนุนเสริมให้เกิดกลไกคุ้มครองทางสังคมในระดับตำบลที่มีศักยภาพในการปกป้องคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือเด็กกลุ่มเปราะบางได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน
- 3) เพื่อเสริมพลังเด็กและเยาวชนภาวะเปราะบางในพื้นที่ตำบลหัวฝายให้มีศักยภาพมากขึ้นในการสะท้อนเสียงและความต้องการของตนเอง

จากการศึกษารูปแบบการดำเนินงานของคณะกรรมการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชน ตำบลหัวฝาย แบ่งได้ทั้งหมด 2 รูปแบบ ได้แก่ **รูปแบบที่หนึ่ง** คือ การดำเนินงานตามกรอบวัตถุประสงค์ของการทำงาน ซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 3 ข้อ และ**รูปแบบที่สอง** คือ การดำเนินงานจากการศึกษาวิจัย โดยทั้ง 2 รูปแบบ มีรายละเอียด ดังนี้

รูปแบบที่หนึ่ง การดำเนินงานตามกรอบวัตถุประสงค์ของการทำงาน มีอยู่ทั้งหมด 3 ข้อ ดังนี้

วัตถุประสงค์ที่ 1 การพัฒนาฐานข้อมูลเด็กกลุ่มเปราะบางรายบุคคลในพื้นที่ตำบลหัวฝายที่ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและสามารถให้ชุมชนใช้งานได้จริง

รูปแบบการดำเนินงาน

คณะปฏิบัติงานคุ้มครองเด็กและเยาวชนระดับตำบล เป็นกลุ่มที่ลงพื้นที่จัดเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามรายบุคคล โดยการดำเนินงานมีดังนี้

- 1) งานฐานข้อมูลเด็กรายบุคคลในตำบลหัวฝาย กระบวนการทำงานเตรียมการ 4 ขั้นตอน คือ การศึกษาและเตรียมความพร้อมในการจัดเก็บแบบสอบถามข้อมูล การวัดสถานะความเป็นอยู่ของเด็กตามมาตรฐานสากลครอบคลุม 6 ด้าน ประกอบด้วย ด้านอาหาร ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการเข้าถึงการบริการสุขภาพ ด้านการได้รับการศึกษา การได้รับการปกป้องคุ้มครอง และ ด้านจิตใจอารมณ์สังคม

- 2) การเตรียมทำความเข้าใจกับแกนนำชุมชนที่เป็นผู้ใหญ่และเยาวชน ที่จะมาร่วมในกระบวนการเก็บฐานข้อมูลเด็กในตำบลโดยกระบวนการของการจัดอบรมสร้างทีมเก็บข้อมูลให้มีฐานคิด, มุมมอง, หลักการและความเข้าใจเป้าหมายทิศทางการทำงานโดยมีความตระหนักต่อเรื่องการรักษาความลับของเด็ก จรรยาบรรณพลยุพินิจและประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ
- 3) การลงพื้นที่ในการจัดเก็บข้อมูลเด็กรายบุคคลของคณะทำงานในพื้นที่ตำบลหัวฝาย โดยการประสานงานร่วมกับ รพ.สต. สต. ในพื้นที่โรงเรียนเจ้าหน้าที่ของ อบต. ที่เกี่ยวข้อง
- 4) การคืนข้อมูล การสำรวจและเก็บข้อมูลเด็กรายบุคคลแก่พื้นที่ เพื่อให้คณะทำงานของตำบลหัวฝายสามารถใช้ข้อมูลนี้ในการช่วยเหลือปกป้องคุ้มครอง เฝ้าระวังและพัฒนาเด็กเยาวชนในชุมชนสามารถนำไปวางแผนงานการดำเนินงานคุ้มครองปกป้องต่อไป การนำเสนอข้อมูลจำนวนตัวเลขภาพรวมของข้อมูลที่ได้จัดเก็บสำรวจรายบุคคลตามความต้องการสถานะทั้ง 6 ด้าน ของเด็กและเยาวชนในชุมชน การนำเสนอข้อเสนอความต้องการสถานะทั้ง 6 ด้าน ของเด็กและเยาวชน ผ่านตัวแทนเยาวชน กลุ่มเยาวชนนอกระบบ, การคืนข้อมูลการสำรวจ และข้อมูลสถานการณ์การดำเนินงานด้านเด็กและเยาวชนระดับตำบล แลกเปลี่ยนและการหนุนเสริมจากภาคีเครือข่ายทั้งในจังหวัด
- 5) จากการจัดเก็บข้อมูลเด็กรายบุคคลในตำบลที่เห็นข้อมูลของความต้องการการช่วยเหลือเป็นสถานการณ์ปัญหาที่เป็นตัวบ่งชี้สภาพความเปราะบางและสถานะความเป็นอยู่ของเด็ก มีความครอบคลุมอย่างน้อย 6 ด้านซึ่งคณะทำงานกลไกการคุ้มครองเด็กและเยาวชนระดับตำบล ได้นำข้อมูลไปใช้ในการให้การช่วยเหลือ, เฝ้าระวังและป้องกัน เช่น ตำบลหัวฝายใช้ข้อมูลนี้ในการช่วยเหลือเป็นหญิงที่อยู่ไม่ปลอดภัยเฝ้าระวังป้องกันการข่มขืนที่ไม่ปลอดภัย ผู้นำชุมชน ประธาน ผู้ใหญ่บ้านหาข้อมูลเด็กรายบุคคลนี้ช่วยเหลือและเฝ้าระวังในชุมชน ผู้อำนวยการโรงเรียนมาข้อมูลนี้ในการลงเยี่ยมบ้านเด็กนักเรียนและทางองค์การบริหารส่วนตำบล ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาและปกป้องคุ้มครองเด็กในการจัดทำแผน ปีงบประมาณต่อไป เป็นต้น

วิธีการในการเข้าถึงภาวะเปราะบางของเด็กและเยาวชนในชุมชน

- 1) จากการจัดเก็บข้อมูลเด็กรายบุคคลในตำบลหัวฝาย ที่เห็นข้อมูลของความต้องการการช่วยเหลือเห็นสถานการณ์ปัญหาที่เป็นตัวบ่งชี้สภาพความเปราะบางและสถานะความเป็นอยู่ของเด็กมีความครอบคลุมอย่างน้อย 6 ด้าน ซึ่งคณะทำงานปกป้องคุ้มครองเด็ก

และเยาวชนตำบลหัวฝาย ได้นำข้อมูลไปใช้ในการให้การช่วยเหลือเฝ้าระวังและป้องกัน เช่น ใช้ข้อมูลนี้ในการช่วยเหลือเด็กหญิงที่อยู่ไม่ปลอดภัย, เฝ้าระวังป้องกันการข่มขืนที่ไม่ปลอดภัย เป็นต้น

- 2) ข้อมูลเด็กที่มีภาวะเปราะบางจากการประชุมคณะกรรมการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชน ภาวะเปราะบาง เพื่อหาแนวทางในการช่วยเหลือ เช่น กรณีเข้าช่วยเหลือเด็กหญิงที่ได้รับ การล่วงละเมิดทางเพศจากคนในครอบครัว เป็นต้น
- 3) จากกระบวนการที่ทำให้เด็กสามารถบอกถึงภาวะเปราะบางที่ตนเองเผชิญสะท้อนเสียงถึง ความต้องการการช่วยเหลือ

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อหนุนเสริมให้เกิดกลไกคุ้มครองทางสังคมในระดับตำบลที่มีศักยภาพในการ ปกป้องคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือเด็กกลุ่มเปราะบางได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

รูปแบบการดำเนินงาน

- 1) คณะปฏิบัติงานคุ้มครองเด็กและเยาวชนระดับตำบลและคณะกรรมการพัฒนากลไก-การ คุ้มครองเด็กและเยาวชนระดับตำบล มีดำเนินงานร่วมกันในการหนุนเสริมและปฏิบัติงาน ปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชน คณะกรรมการพัฒนากลไก-การคุ้มครองเด็กและเยาวชนระดับ ตำบล โดยจัดตามบทบาทตำแหน่งหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ที่ครอบคลุมเกี่ยวข้องกับงานพัฒนาและ คุ้มครองเด็กในชุมชน มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาศักยภาพและให้คำปรึกษาช่วยเหลือคณะ ปฏิบัติงานคุ้มครองเด็กและเยาวชนระดับตำบล มีบทบาทสามารถปฏิบัติงาน มีการประชุมเพื่อ ประเมินสภาพปัญหาความเปราะบางและความต้องการของเด็กและเยาวชนในชุมชนเพื่อการ ดูแลช่วยเหลือเด็กรายบุคคล มีการเฝ้าระวังและส่งเสริมพฤติกรรมเด็กและเยาวชนในชุมชนมี การให้คำปรึกษา ผู้ดูแลให้บริการกับเด็กและเยาวชนในชุมชนมีการประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ ในชุมชน
- 2) องค์ประกอบของกลไกคุ้มครองเด็กที่สำคัญคือการจัดโครงสร้าง / กลไกให้ชัดเจนโดยมีการ กำหนดให้มีผู้ประสานงานหลัก (Key person) ในระดับตำบลมีบทบาทประสานงานคณะทำงาน ติดตามความก้าวหน้าในการดูแลและจัดการเด็กรายบุคคล
- 3) มีการรองรับสถานการณ์ของคณะทำงานด้านเด็กและเยาวชนในชุมชน มีกระบวนการทำงาน เพื่อให้คณะทำงานด้านการคุ้มครองเด็กและเยาวชนในชุมชนรับการรับรองสถานภาพอย่างเป็นทางการจากคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ เช่น คำสั่งแต่งตั้งโดยผู้ว่าราชการ คำสั่งแต่งตั้งโดย

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเอื้ออำนวยความสะดวกและสนับสนุนให้คณะทำงาน
คุ้มครองเด็กและเยาวชนสามารถทำงานได้อย่างต่อเนื่อง

- 4) ความเข้มแข็งและศักยภาพในการปกป้องคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กของคณะทำงานปกป้อง
คุ้มครองเด็กในตำบลหัวฝายมีความแตกต่างกัน
- 5) ในบทบาทหน้าที่การดำเนินงานด้านการพัฒนาเด็กและการปกป้องคุ้มครองเด็ก ยังมีการแยก
ส่วนในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบล เช่น นักวิชาการศึกษาจะ
เข้าใจในเรื่องการพัฒนาและส่งเสริมเด็กและเยาวชนเข้าใจ พรบ. ส่งเสริมการพัฒนาเยาวชน แต่
ในส่วนการปกป้องคุ้มครองเด็กการสงเคราะห์เด็กจะอยู่ในส่วนของนักพัฒนาชุมชนเป็นต้น
- 6) เรื่องของ Mind set ของคณะทำงานกลไกคุ้มครองเด็กในระดับตำบลบางคนที่มีการดูแลเด็ก
และเยาวชนในชุมชน คือ ลูกคนอื่นเค้าเราอย่าไปยุ่งเป็นต้น เพราะไม่อยากยุ่งยากในการพูดคุย
ความอ่อนไหวในเชิงทัศนคติตามบริบทของชุมชน
- 7) ข้อจำกัดของการดำเนินงานของคณะทำงานคือในมิติกรอบแนวคิดการคุ้มครองเด็กของผู้นำ
ชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน ที่ยังมีส่วนร่วมกับการปฏิบัติงานคุ้มครองเด็กในชุมชนยังมีไม่มากเพราะยัง
ขาดการเชื่อมประสานและข้อจำกัดด้วยภารกิจงานหลัก, การสื่อสารทัศนคติความเชื่อ,
องค์ความรู้ในเรื่องการคุ้มครองเด็กเป็นต้น
- 8) จำนวนการช่วยเหลือเร่งด่วนและคุ้มครองเด็กในชุมชนของคณะทำงานกลไกคุ้มครองเด็ก ตำบล
หัวฝาย 4 ราย กรณีสภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อการเลี้ยงดู 2 ราย กรณีถูกพ่อล่วงละเมิดทางเพศ
1 รายกรณียุติการตั้งครรภ์ในการตั้งครรภ์ไม่พร้อม 1 ราย

ผลลัพธ์และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังจากการดำเนินงานปกป้องคุ้มครองเด็ก

ผลลัพธ์และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น คือ การผลักดันให้เกิดกลไกการพัฒนาและคุ้มครองเด็กใน
ตำบลหัวฝาย มีการขับเคลื่อนและการดำเนินงานที่ชัดเจนมีเป้าหมายและมีวิสัยทัศน์ร่วมกับการ
ประสานงานและความร่วมมือต่าง ๆ การเอื้ออำนวยสนับสนุนของผู้บริหารรวมถึงการผลักดันให้เกิด
รูปแบบการดำเนินงานปกป้องคุ้มครองเด็ก สู่นโยบายในการพัฒนาจังหวัด (มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน
คุ้มครองเด็กระดับตำบลครอบคลุมทั้งจังหวัด) ผลที่มีต่อคณะทำงานคุ้มครองเด็กในตำบลหัวฝาย ทำให้
สามารถขับเคลื่อนในการปฏิบัติงานให้การช่วยเหลือปกป้องคุ้มครองเด็กในรายกรณีเร่งด่วน

ข้อมูลการช่วยเหลือเด็กและเยาวชนเปราะบางที่ต้องการความช่วยเหลือในชั้นวิกฤติด้านความปลอดภัยจากฐานข้อมูลเด็กรายบุคคลในตำบลหัวฝาย

โดยการนำข้อมูลมาใช้ในการติดตามข้อมูลการให้ความช่วยเหลือเด็กภาวะเปราะบางที่อยู่ในชั้นวิกฤติในด้านความปลอดภัย (สภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อความปลอดภัย) เพื่อเป็นการลงพื้นที่จากการใช้ข้อมูลที่ได้จัดเก็บแล้วนำมาช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการอย่างเร่งด่วนในด้านความปลอดภัยและการปกป้องคุ้มครอง

คณะทำงานพัฒนาและคุ้มครองเด็กและเยาวชนตำบลหัวฝายได้ติดตามกรณีข้อมูลการให้ความช่วยเหลือเด็กภาวะเปราะบางที่อยู่ในชั้นวิกฤติในด้านความปลอดภัย ดังนี้

กรณีที่ 1 กรณีเข้าช่วยเหลือเด็กหญิงอายุ 12 ปีที่ขึ้นภาวะวิกฤติในเรื่องความปลอดภัย (สภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อความปลอดภัย) การปกป้องคุ้มครองเด็กอาศัยอยู่กับย่า พ่อและลุงที่มีส่วนเกี่ยวข้องของยาเสพติดรู้สึกไม่ปลอดภัย คณะทำงานประสานกับทางอบต. และบ้านพักเด็ก พมจ. จนท. ดำรวจให้เข้าทำการจัดการตามกฎหมายคือจับกุมลุงที่เป็นผู้ขายและเสพ พ่อมีส่วนในการเสพเข้าสู่การบำบัดของทางโรงพยาบาลสูงเม่น ส่วนย่านั้นสามารถดูแลเด็กได้และผู้นำชุมชนจะช่วยในการดูแลต่อไป โดยการใช้ข้อมูลจากการจัดเก็บข้อมูลเด็กรายบุคคลมีข้อมูลที่เด็กได้รับผลกระทบเรื่องความปลอดภัยและการปกป้องคุ้มครองเด็ก ประกอบกับข้อมูลของชุมชนที่เกิดขึ้นทำให้ทางคณะทำงานประสานงานกับทางผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่อบต. เพื่อปรึกษาหาทางในการช่วยเหลือจึงให้ทางอบต. ประสานไปยังทีมงานสหวิชาชีพเพื่อลงพื้นที่ในการสอบสวนตรวจสอบและช่วยเหลือเด็กหญิง ดังนี้เด็กหญิงอยู่ในความดูแลของย่าและผู้นำชุมชน คณะทำงานมุ่งจะช่วยดูแลอีกทางหนึ่ง ส่วนพ่อทางตำรวจได้ลงบันทึกประจำวันและส่งตัวไปยังโรงพยาบาลสูงเม่นเพื่อทำการบำบัดยาเสพติดต่อไป ส่วนลุงถูกจับกุมในข้อหาซื้อขายเสพติดในครอบครองมากกว่า 1 เม็ด มีไว้เพื่อการจำหน่าย

กรณีที่ 2 กรณีเด็กหญิงอายุ 14ปีเรียนชั้นมัธยมชั้นปีที่ 3ตั้งครรภ์ไม่พร้อมในตำบล(ตำบลหัวฝาย) ฝ่ายชาย อายุเท่ากัน ครอบครัวและตัวเด็กหญิงมีความต้องการยุติการตั้งครรภ์จึง ปรึกษาแกนนำ คณะทำงานปกป้องคุ้มครอง เด็กและเยาวชนระดับตำบลจึงมีการส่งต่อบริการโดยทำการส่งตรวจอายุครรภ์ที่โรงพยาบาลสูงเม่นให้การปรึกษาส่งต่อ บริการเพื่อยุติการตั้งครรภ์ไปยังโรงพยาบาลแพร์

กรณีที่ 3 กรณีเด็กหญิงอายุ 6 อาศัยกับย่าและพ่อที่ดื่มสุราเป็นประจำ โดยสภาพแวดล้อมไม่เอื้อต่อความปลอดภัยของเด็กเพื่อนบ้านจึงประสานกับคณะทำงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนระดับตำบล ประสาน 1300 เพื่อ แจ้งเหตุทางบ้านพักเด็กและครอบครัวประสานกับผู้ใหญ่บ้าน,เจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อทำการแยกเด็กออกมาให้ปลอดภัย โดยให้แม่เด็กหญิงมารับตัวไปอยู่ด้วยที่ต่างจังหวัด

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อเสริมพลังเด็กและเยาวชนภาวะเปราะบางในพื้นที่ตำบลหัวฝายให้มีศักยภาพมากขึ้นในการสะท้อนเสียงและความต้องการของตนเอง

รูปแบบการดำเนินงาน

คณะปฏิบัติงานคุ้มครองเด็กและเยาวชนระดับตำบลและคณะกรรมการพัฒนากลไก-การคุ้มครองเด็กและเยาวชนระดับตำบล ร่วมออกแบบกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนร่วมกับองค์กรภาคเอกชน มีลักษณะการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) มีการพัฒนาศักยภาพแกนนำเยาวชนเพื่อหาแนวทางในการจัดเก็บข้อมูลเด็กและเยาวชนสภาวะเปราะบางเพื่อหาแนวทางในการจัดเก็บข้อมูลเด็กและเยาวชนสภาวะเปราะบางในพื้นที่
- 2) การหนุนเสริมพลัง (Empowerment) สำหรับเด็กและเยาวชนเชิงรุกเพื่อลดภาวะเปราะบางในชุมชนนั้นยังเป็นการดำเนินงานของศูนย์สร้างสรรค์ฯ ซึ่งมีการออกแบบกระบวนการในการเข้าถึงเยาวชนกลุ่มเปราะบางเชิงพฤติกรรมและติดตามดูแลให้กำลังใจหนุนเสริมกันทุกระยะ
- 3) การพัฒนาศักยภาพเด็กและเยาวชนสภาวะเปราะบางเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเชิงบวก เสริมสร้างการสร้างความคุณค่าในตัวเอง (Self Esteem) พิชัยสิทธิ์และโอกาสของตนเองการจัดการออกแบบกิจกรรมพื้นที่สร้างสรรค์โดยเด็กและเยาวชนกลุ่มเปราะบาง
- 4) กิจกรรมข้อเสนอความต้องการสถานะทั้ง 6 ด้านของตัวแทนเด็กและเยาวชนในชุมชนสามารถก้าวข้ามขีด จำกัด ตัวเองรุกขึ้นแสดงออกถึงความต้องการของเด็กและเยาวชนได้
- 5) การออกแบบกิจกรรมสำหรับเด็กและเยาวชนโดยการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชนตำบล กิจกรรมจิตอาสาและกิจกรรมประเพณีชุมชนกิจกรรมเสริมสร้างการกีฬาฟุตบอลกิจกรรมพัฒนาทักษะความฉลาดทางอารมณ์ EQ เป็นต้น
- 6) ข้อจำกัดของการทำงานร่วมกับเด็กและเยาวชนภาวะเปราะบางในเชิงพฤติกรรมคือ ทักษะคิดในการใช้ชีวิตและการอยู่ร่วมกับชุมชน ยังมีมุมมองกับชุมชนในด้านลบ ยังไม่มีความไว้วางใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มสภาเด็กและเยาวชนระดับตำบลและยังไม่ไว้วางใจในคณะทำงานกลไกคุ้มครองเด็กในตำบลหัวฝาย

รูปแบบที่สอง การดำเนินงานของคณะทำงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลุ่มเปราะบางในตำบลหัวฝาย มีดังนี้

รูปแบบที่ 1 การดำเนินงานของคณะทำงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลุ่มเปราะบางในตำบลหัวฝาย ซึ่งประกอบด้วยสองคณะ ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนากลไกการคุ้มครองเด็ก

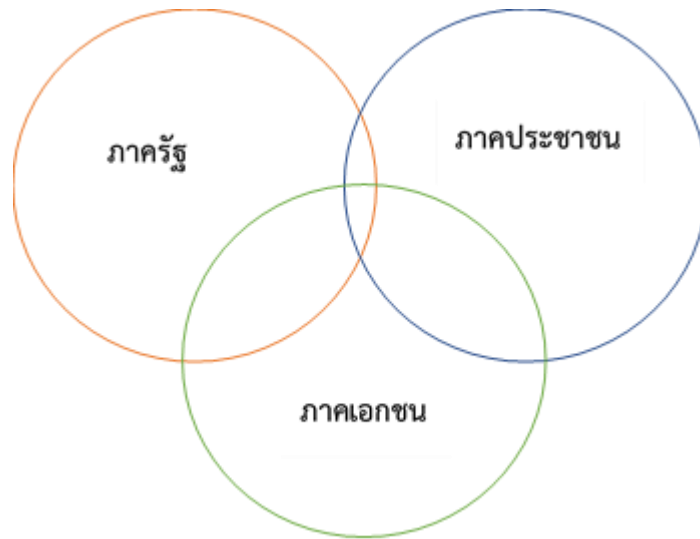

และเยาวชนระดับตำบลและคณะปฏิบัติงานคุ้มครองเด็กและเยาวชนระดับตำบล โดยมี Key person ที่เป็นกลไกในการมองภาพรวมและประสานงาน

รูปแบบที่ 2 การหนุนเสริมพลังเด็กและเยาวชนในชุมชน มีการหนุนเสริมพลังกันในสองส่วนใหญ่ ๆ ได้แก่ การหนุนเสริมศักยภาพสภาเด็กและเยาวชนระดับตำบล โดยประสานร่วมกับ Key person และการหนุนเสริมพลังกลุ่มเด็กและเยาวชนภาวะเปราะบางโดยศูนย์สร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแพร่

5 การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการทำงานด้านการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนเปราะบางในพื้นที่ตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

การดำเนินงานปกป้องคุ้มครองเด็กของพื้นที่ตำบลหัวฝาย ต้องใช้การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนทั้งผู้ใหญ่และเด็กในชุมชน เพื่อให้การดำเนินงานนั้นมีประสิทธิภาพและทั่วถึงและทันต่อสถานการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น ซึ่งจากการศึกษาการดำเนินงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนเปราะบางในพื้นที่ตำบลหัวฝาย

ภาพที่ 2 วงการทำงานร่วมกันของภาคส่วนต่างๆ

ในการทำงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนเปราะบาง ในพื้นที่ตำบลหัวฝาย มีการทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ดังนี้

ภาครัฐ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย,บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัดแพร่ และสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดแพร่ ที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และมีส่วนร่วมปฏิบัติการในกิจกรรมโครงการ โดยการให้ความช่วยเหลือเร่งด่วนกับกลุ่มเด็กและเยาวชนที่อยู่ในภาวะเสี่ยง ที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสมต่อการเลี้ยงดูและการส่งต่อข้อมูลเพื่อช่วยเหลือเยียวยาต่อไป

ภาคเอกชน ได้แก่ ศูนย์สร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแพร่ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ,มีส่วนร่วมปฏิบัติการในกิจกรรมโครงการและการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนเปราะบาง และร่วมสร้างกิจกรรมและส่งต่อข้อมูลกลุ่มเสี่ยงร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและประชาชนในชุมชนเพื่อให้ความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนและสร้างกลไกในชุมชนให้มีความเข้มแข็ง พร้อมทั้งร่วมประเมินผลจากการดำเนินงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนเพื่อนำปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานมาหาทางออกร่วมกับชุมชน

ภาคประชาชน ได้แก่ ผู้ใหญ่ในชุมชน,เด็กและเยาวชนในชุมชนตำบลหัวฝาย มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ,มีส่วนร่วมปฏิบัติการในกิจกรรมโครงการ,มีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยที่ชุมชนนั้นได้มีการทำความเข้าใจโครงการร่วมกันเพื่อสอดส่องดูแลคนในชุมชนพร้อมทั้งมีการส่งต่อข้อมูลเด็กและเยาวชนที่คาดว่าอยู่ในภาวะเสี่ยงเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนได้เข้ามาให้ช่วยเหลือดูแลและเยียวยาเด็กและเยาวชนที่ประสบปัญหา พร้อมทั้งยังมีส่วนร่วมในการประเมินความเสี่ยงของกลุ่มเด็กและเยาวชนในชุมชน โดยภาครัฐและภาคเอกชนเป็นผู้หนุนเสริมให้ประชาชนในชุมชนตำบลหัวฝายมีการดำเนินงานด้านการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนเปราะบางและเฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยงในชุมชนต่อไป

การมีส่วนร่วมของหน่วยงานและคนในชุมชน

ในการทำงานนั้นมีการประชุมคณะกรรมการพัฒนาโครงการคุ้มครองเด็กและเยาวชนตำบลหัวฝาย ณ องค์การบริหารส่วนตำบลหัวฝาย โดยศูนย์สร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแพร่เป็นผู้หนุนเสริมให้เกิดการประชุมและมีการชี้แจงโครงการและการจัดตั้งโครงสร้าง โดยโครงสร้างของคณะกรรมการของตำบลหัวฝาย จะมีคณะกรรมการอยู่ 2 ฝ่ายได้แก่คณะที่ปรึกษาและคณะกรรมการ บทบาทหน้าที่ จะทำงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองและพัฒนาเด็กในพื้นที่ เด็กและเยาวชนกลุ่มเปราะบาง ที่ประสบปัญหาทางสังคมและอยู่ในภาวะยากลำบาก มีการแลกเปลี่ยนในเรื่องการส่งต่อเด็กที่ได้รับผลกระทบจากภาวะยากลำบากของผู้ปกครอง เพราะที่ผ่านมาทางตำบลไม่มีการ

พูดคุยเพื่อดำเนินการช่วยเหลือเป็นระบบกลไกในตำบลมีเพียงเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเท่านั้นที่รับทราบทำให้การช่วยเหลือเด็กอาจมีความล่าช้า องค์การภาคเอกชนจึงเข้ามาหนุนเสริมและสนับสนุนด้านงบประมาณและกิจกรรมให้เกิดการเคลื่อนไหวในการทำงานด้านการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนเปราะบาง และเป็นส่วนที่ทำงานร่วมกับภาคประชาชนและภาครัฐ โดยมีความร่วมมือจากภาครัฐที่มีการแต่งตั้งคณะทำงานให้สามารถทำงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนได้อย่างสะดวกภายใต้กฎหมายและความคุ้มครองจากภาครัฐ ในภาคประชาชนมีการให้ความร่วมมือโดยการสอดส่องดูแลและให้ข้อมูลเด็กและเยาวชนที่อยู่ในภาวะเสี่ยงเพื่อทำการช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนและมีการจัดสนทนากลุ่มย่อยเพื่อพูดคุยแลกเปลี่ยนถึงพฤติกรรมและวิถีการดำเนินชีวิตของกลุ่มเยาวชนกลุ่มเดอะลาส คือกลุ่มเยาวชนที่มีพฤติกรรมความเสี่ยงในเรื่องขับรถจักรยานยนต์ที่ไม่ปลอดภัย ดื่มสุรา หรืออาจมีการเกี่ยวข้องกับสารเสพติด,ทัศนคติในการใช้ชีวิต,ปัญหาในเรื่องการออกจากระบบการศึกษาและไม่สนใจในการทำกิจกรรมสร้างสรรค์ในพื้นที่ และมีการสำรวจชุมชนและวิเคราะห์สถานการณ์เด็กและเยาวชนในชุมชนของตนเองระดมความคิดเห็นและความต้องการของเด็กและเยาวชนในชุมชน พร้อมทั้งให้ข้อมูลเด็กและเยาวชนที่อยู่ในภาวะเสี่ยงเพื่อเป็นข้อมูลในการเฝ้าระวังต่อไป

6.อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง รูปแบบการดำเนินงานของคณะทำงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนเปราะบางในพื้นที่ตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่ พบว่ามีปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดคณะทำงานและรูปแบบการดำเนินงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชน ดังนี้

ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดคณะทำงานปกป้องคุ้มครองเด็ก ดังที่ผู้ศึกษาได้ศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลให้คณะทำงานปกป้องคุ้มครองเด็กเข้ามาทำงานด้านนี้คือความสนใจในการทำงานช่วยเหลือสังคมและได้พบเจอกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในตำบลหัวฝาย และมีการสนับสนุนการดำเนินงานจากศูนย์สร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแพร่ ที่เป็นผู้หนุนเสริมให้เกิดรูปแบบการดำเนินงานปกป้องคุ้มครองเด็กขึ้นมา จากการนำโครงการไปพูดคุยถึงการดำเนินงานสู่นโยบายในการพัฒนาจังหวัด (มีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานคุ้มครองเด็กระดับตำบลครอบคลุมทั้งจังหวัด) ผลที่มีต่อคณะทำงานคุ้มครองเด็กในตำบลหัวฝาย ทำให้สามารถขับเคลื่อนในการปฏิบัติงานให้การช่วยเหลือปกป้องคุ้มครองเด็ก

รูปแบบในการดำเนินงาน

รูปแบบที่ 1 การดำเนินงานของคณะกรรมการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลุ่มเปราะบางในตำบลหัวฝาย ซึ่งประกอบด้วยสองคณะ ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนากลไกการคุ้มครองเด็กและเยาวชนระดับตำบลและคณะปฏิบัติงานคุ้มครองเด็กและเยาวชนระดับตำบล โดยมี Key person ที่เป็นกลไกในการมองภาพรวมและประสานงาน

รูปแบบที่ 2 การหนุนเสริมพลังเด็กและเยาวชนในชุมชน มีการหนุนเสริมพลังกันในสองส่วนใหญ่ ๆ ได้แก่ การหนุนเสริมศักยภาพสภาเด็กและเยาวชนระดับตำบล โดยประสานร่วมกับ Key person และการหนุนเสริมพลังกลุ่มเด็กและเยาวชนภาวะเปราะบางโดยศูนย์สร้างสรรค์เพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแพร่

การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการทำงานด้านการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนเปราะบางในพื้นที่ตำบลหัวฝาย อำเภอสูงเม่น จังหวัดแพร่

จากการศึกษาการดำเนินงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนเปราะบางในพื้นที่ตำบลหัวฝาย มีการสนับสนุนการทำงานจากองค์กรภาครัฐ องค์กรภาคเอกชนและภาคประชาชน ได้มีส่วนร่วมในการทำงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนดังนี้

องค์กรภาครัฐ เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และมีส่วนร่วมปฏิบัติการในกิจกรรมโครงการ โดยการให้ความช่วยเหลือเร่งด่วนกับกลุ่มเด็กและเยาวชนที่อยู่ในภาวะเสี่ยง ที่อยู่อาศัยไม่เหมาะสมต่อการเลี้ยงดูและการส่งต่อข้อมูล

ภาคเอกชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ,มีส่วนร่วมปฏิบัติการในกิจกรรมโครงการและการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนเปราะบาง

ภาคประชาชน คือ ผู้ใหญ่,เด็กและเยาวชนในชุมชนตำบลหัวฝาย มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ,มีส่วนร่วมปฏิบัติการในกิจกรรมโครงการ,มีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยที่ชุมชนนั้นได้มีการทำความเข้าใจโครงการร่วมกันเพื่อสอดส่องดูแลคนในชุมชนพร้อมทั้งมีการส่งต่อข้อมูลกลุ่มเสี่ยงเพื่อให้การช่วยเหลือต่อไป

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

1) ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งนี้

จากผลการศึกษารูปแบบการดำเนินงานของคณะทำงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชน
เปราะบาง คณะทำงานมีรูปแบบการดำเนินงานคือ การลงพื้นที่เก็บข้อมูลเด็กรายบุคคลและช่วยเหลือ
เด็กและเยาวชนที่ต้องการความช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน การหนุนเสริมพลังกลุ่มเด็กและเยาวชน
เปราะบางให้พ้นจากภาวะเปราะบาง โดยชุมชนเป็นผู้หนุนเสริมเด็กและเยาวชน จากผลการศึกษา
ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งนี้ คือ

- 1.1 สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูเข้าใจบทบาทหน้าที่การเป็นครูที่ปรึกษา และมีความ
เข้าใจเด็กในเชิงจิตวิทยามากขึ้น ส่งเสริมให้จัดระบบดูแลช่วยเหลือเด็กอย่างเป็นระบบ
และต่อเนื่อง มีการคัดกรองนักเรียน และส่งเสริมให้มีแนวทางดำเนินการติดตาม
และเฝ้าระวังเด็กและเยาวชนที่มีพฤติกรรมเสี่ยงอย่างจริงจัง
- 1.2 ชุมชนควรมีมาตรการในการสอดส่องดูแลเด็ก เยาวชน และบุคคลภายในชุมชนของตน
ว่ามีพฤติกรรมเสี่ยงหรือไม่ และหาแนวทางการป้องกัน แก้ไขปัญหาร่วมกัน

2) ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษารูปแบบการดำเนินงานปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนของพื้นที่อื่น ๆ
เพื่อเปรียบเทียบรูปแบบและลักษณะการดำเนินงานคุ้มครองเด็กในลักษณะพื้นที่และบริบทที่แตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2560). แนวจากทางการจัดให้มีระบบคุ้มครองเด็กระดับท้องถิ่น. สืบค้นวันที่ 13 ธันวาคม 2563. จาก https://dcy.go.th/webnew/main/download_list.php?id=19
- กิติชัย รัตนะ. (2560). การสร้างกลุ่มและเครือข่ายในการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม. สืบค้นวันที่ 20 มกราคม 2564. จาก <https://www.ieat.go.th/uploads/cms/file.pdf>.
- ปัทมา แสงสะอาด. (2547). ทักษะของชุมชนต่อการคุ้มครองเด็ก : ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนวัดประหาระปือธรรม เขตดุสิต จังหวัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ ศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รินทร์ภัส ขาวสิทธิวงษ์. “การคุ้มครองเด็กภายใต้หลักประโยชน์สูงสุดของเด็ก : ศึกษากรณีการแยกเด็กออกจากครอบครัว” วิทยานิพนธ์นิติศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขาวิชากฎหมายอาญา คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2558.
- แสงจันทร์ เมธาตระกูล และคณะ. (2556). ปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก แนวทางปฏิบัติการเพื่อการดูแลช่วยเหลือเด็กการระดมทรัพยากรและความร่วมมือในการทำงานช่วยเหลือเด็กในชุมชน พิมพ์ครั้งที่ 1